

BIJDRAGE TIJDENS DE ONLINE BIJeenKOMST

‘Vanuit betrokkenheid bouwen aan financieel draagvlak voor de parochie’, maandag 10 mei

Mgr. Van den Hende: ‘Middelen voor de zending van de Kerk. Hoe kunnen we de betrokkenheid op de actie Kerkbalans vergroten?’

Dit is de middelste bijeenkomst van een reeks van drie bijeenkomsten. Deze bijeenkomst gaat over betrokkenheid bij Kerkbalans, in het bijzonder over draagvlak over wat we daaraan kunnen doen en op welke manier ons dat ook scherp moet houden. Ik ben dankbaar dat er steeds opnieuw initiatieven zijn om over Kerkbalans te spreken en niet alleen in januari actie te voeren, maar ook in parochies heel veel vrijwilligers te zien die het hele jaar proberen na te denken om die actie tot een succes te maken. En dat betekent niet in de eerste plaats hoe meer geld, hoe beter. Maar het betekent dat we voldoende middelen hebben om onze Kerk, onze parochies te dragen en de dingen te doen die nodig zijn. We zijn met gebed begonnen, omdat het geloof op de eerste plaats komt. Geld werven is niet los van kerkopbouw en kerkopbouw is niet denkbaar zonder dat je ook de middelen hebt die daarvoor nodig zijn.

De actie Kerkbalans is bijna vijftig jaar geleden uitgevonden (in 1973 gestart). Maar in de Kerk was al eerder duidelijk dat er geld nodig was voor de zending die zij van Christus ontving. De apostel Paulus schrijft bijvoorbeeld over bijdragen aan de noden van de heiligen (Romeinen 12, 13). Dat is materiële steun aan de mensen die de gemeenschap voorgaan in geloof en is ook bijdragen aan wat nodig is om als kerkgemeenschap instrument in Gods hand te kunnen zijn.

Het gaat om de middelen die nodig zijn voor de prediking en voor de zorg aan de armen en de mensen die het moeilijk hebben. Want dat heeft ook al aan het begin van de Kerk erbij gehoord. Naast liturgie en gebed en verkondiging is het duidelijk dat de apostelen ook steeds hebben gezegd: we moeten de naastenliefde niet vergeten. De liefde en de zorg voor de armen staat heel letterlijk ook in het zesde hoofdstuk van het boek Handelingen, waar de apostelen zeggen: wij willen niet de verkondiging verwaarlozen, ook niet ons gebed en daarom vragen we diakens om met ons ervoor te zorgen dat naast gebed en verkondiging ook er de zorg blijft voor de mensen die het moeilijk hebben.

Als wij over onze parochie nu spreken, gaat het op de eerste plaats om de middelen voor het parochieleven, voor het kerkelijk leven dat we in ons bisdom samen opbouwen. Maar het gaat ook om diaconie, om de zorg voor de mensen in wiens buurt wij leven. Het boek Handelingen beschrijft discussies over hoeveel men moest afdragen en dat is wat dat betreft een discussie die altijd wel is gebleven. Je hoort mensen wel zeggen: Het gaat toch om het geloof, dat hoeft toch niks te kosten? Het gaat toch om de Kerk, dan gaat het u toch niet om het geld? Nee, dat klopt. Maar het gaat er wel om dat je voldoende middelen hebt om de dingen te doen die nodig zijn. Dus Kerkbalans, het woord zegt het eigenlijk al, dat gaat over een balans, niet alleen maar om geldwerving. Naast het geloof, naast de verkondiging, naast de naastenliefde moeten er daartoe voldoende middelen zijn om in balans te zijn.

Elk jaar komen er heel veel cijfers bij elkaar over de resultaten van Kerkbalans. Eén van de cijfers is: hoeveel mensen doen er eigenlijk mee? We zien in ons bisdom, en dat is verheugend, dat op veel plaatsen

de inkomsten ongeveer gelijk blijven. Maar je ziet ook wel dat de mensen die dat samen opbrengen soms wel een kleinere groep worden. En soms zie je een uitbreiding van die groep als je mensen weet te raken met een bijzondere boodschap en een bijzondere actie. Echter over het algemeen is het wel zo dat er door minder mensen meer wordt bijgedragen. In ons bisdom Rotterdam was in de afgelopen jaren ongeveer 27% van de ingeschreven katholieken betrokken bij de Kerkbalans. Dat is op zich niet overdreven veel, ruim een kwart en iets beneden het landelijk gemiddelde dat boven de 30% ligt. Het is vanavond een belangrijke vraag aan ons: hoe kunnen we ervoor zorgen dat we de noodzaak om middelen te werven blijven delen met onze parochianen en duidelijk maken waarvoor we die middelen nodig hebben en mensen uitnodigen om mee te doen?

Dus deze bijeenkomst die over betrokkenheid gaat en over draagvlak is een hele belangrijke, want naast de inspanning om het bedrag dat we ontvangen in de parochies op peil te houden, en naast de vele dingen die we ook doen om te zien waar we kosten kunnen drukken, is het een belangrijke noodzaak om te blijven werken aan ons draagvlak.

Draagvlak en betrokkenheid, hoe doe je dat? Ik denk dat het niet zomaar gemakkelijk zal zijn om van 27% naar 30% betrokkenheid te komen, maar ik zie wel situaties waarin we de betrokkenheid zouden kunnen stimuleren. Op de eerste plaats zie ik dat bij mensen die zich in de parochies voorbereiden om katholiek te worden. Ik ben zelf betrokken bij de parochies van de federatie Rotterdam Rechter Maasoever als moderator en daar zijn dit jaar 17 mensen die toetreden tot de Katholieke Kerk als volwassene. In ons hele bisdom gaat het in deze paastijd om meer dan 100 mensen die daarvoor eerst een cursus in hun eigen parochie of in een cluster van parochies hebben gevolgd. Wat me opvalt is dat we mensen graag begeleiden op de weg van het geloof. En het is een ontzettend belangrijke impuls als we elkaar spreken over het geloof, de inhoud van de Schrift, de waarde van de sacramenten en de grote traditie van het gebed.

Maar in al die cursussen ben ik nooit tegengekomen dat je ook spreekt over de economische kant van de Kerk. Terwijl het wel een reëel beeld geeft van de Kerk als je naast de rijkdom van het geloof en de rijkdom van de liturgie en de diaconie ook spreekt over de solidariteit die we nodig hebben om in onze Kerk de dingen te doen die nodig zijn in het licht van haar zending en opdracht om het evangelie te beleven en te verspreiden. Ik zou het dus helemaal niet gek vinden als mensen toetreden tot de Kerk dat er in die cursus ook een korte inleiding is over hoe de parochie aan de middelen komt om het hoofd boven water te houden. Ik zou het heel belangrijk vinden dat we onze nieuwe katholieken om het zo te zeggen daarbij betrekken en vertellen dat in het boek Handelingen al door de apostelen wordt aangedrongen om solidariteit. Dus dat zou mijn eerste punt zijn: kunnen we mensen die tot de Kerk toetreden ook vertrouwd maken met het feit dat we niet alleen een geestelijke gemeenschap zijn, maar ook een menselijke gemeenschap die middelen nodig heeft.

Het tweede wat ik zeer zou toejuichen is als we de financiële paragraaf ook meer bespreken met de jongere generaties. De jongere generaties in onze Kerk zijn niet altijd zo vertrouwd met het geven van geld aan de parochie. Ze komen vaak met concrete vragen en staan positief in hun geloof. Dat merk ik bijvoorbeeld bij de jongeren die aan activiteiten meedoen of die zich voorbereiden op de

Wereldjongerendagen. Maar ook daar geldt dat die financiële paragraaf veelal onbesproken blijft. Terwijl het, als je dan met jongeren lange tijd in een bus zit bijvoorbeeld naar Polen voor de Wereldjongerendagen, helemaal niet zo gek is dat je met elkaar ook spreekt over de middelen die de Kerk nodig heeft om het geloof te verkondigen en om nieuwe generaties te laten aansluiten en in het geloof te laten delen. Dat zou een tweede groep zijn waaraan ik denk bij het verbreden van draagvlak. Want waarom zou je niet naast de rijkdom van je geloof ook spreken over je huishoudboekje? Jongeren snappen dat ook de Kerk haar geld nodig heeft omdat we in onze gemeenschap een belangrijke opdracht hebben om het geloof te delen en de liefde van God te verkondigen in woord en daad.

Een derde groep die ik graag zou willen uitnodigen zijn mensen die op een gegeven moment in hun leven weer in de Kerk actief worden, bijvoorbeeld wanneer ze een huwelijk willen sluiten of hun kinderen willen laten dopen. Ook dan is het voor veel mensen best wel een eyeopener als je hen vraagt of ze wel eens mee hebben gedaan met Kerkbalans. Dat is geen indiscrete vraag. Ik denk dat het heel logisch is als je zegt: jullie vinden de Kerk de moeite waard voor je kind of voor je eigen huwelijksband, zou je ook in die Kerk willen meedoen om het draagvlak te vergroten? Dat gaat natuurlijk op de eerste plaats om draagvlak om te bidden. Wij zijn vandaag onze avond ook begonnen met gebed. En het gaat om het draagvlak van vrijwilligers die zich op heel veel terreinen in geloof inzetten. Als je dat zou kapitaliseren, zul je verbaasd staan hoeveel mensen binnen de Kerk hun talenten en gaven inzetten om niet. Dus het derde is wel dat je als parochie, wanneer mensen met je in gesprek gaan en zich melden voor de sacramenten, ook met hen probeert te spreken over het financiële draagvlak. Je moet niet meteen noch op de eerste plaats het banknummer op de tong hebben, maar het is wel een onderwerp dat je, als je toch met elkaar op weg bent, best een keer aan de orde zou mogen stellen.

Ik noem dus drie groepen. De mensen die nieuwe katholieken zijn die vol enthousiasme zeggen: waar kan ik meedoen? De groep jongeren die met de Kerk op weg zijn. En de mensen die op latere leeftijd weer bij de Kerk aankloppen voor het sacrament van de doop, het vormsel of het huwelijk. Niet meteen om daar een tarief bij te zetten, maar wel om hen te betrekken en vertrouwd te maken met het feit dat de Kerk naast gebed en inzet ook een financiële basis nodig heeft. Als het vandaag om betrokkenheid gaat, mag het ook die directe financiële betrokkenheid zijn en dan zijn er in mijn ogen heel veel momenten waarop je er ook voor kunt zorgen dat mensen daar een keer van horen.

Ik moet er nogal eens op wijzen, ook in parochies waar best veel doopvieringen plaatsvinden, dat mensen in de parochie lang niet altijd ervoor zorgen dat nieuwe katholieken worden ingeschreven in ons kerkelijk bestand. Maar de inschrijving in het doopboek of de publicatie in het parochieblad betekent niet dat ze ook in onze ledenadministratie zijn opgenomen. Nieuwe katholieken, dat wil zeggen baby's en volwassenen die gedoopt worden, zijn dan niet bekend als katholiek. Je moet hen aanmelden als parochie, willen ze ook in het SILA-bestand een plaats krijgen. Stel dat mensen verhuizen en buiten de parochie gaan wonen, dan zouden ze uit beeld raken als je ze niet ook in de ledenadministratie hebt opgenomen zodanig dat ze ook op een nieuwe plek in een parochie vindbaar zijn en kunnen worden aangesproken. Het is van belang om ervoor te zorgen dat mensen die verbonden willen zijn met de Kerk, en die ook de stappen zetten om katholiek te worden of de sacramenten te vieren, ook in de gelegenheid zijn om elders weer aangesproken te worden als zijnde katholiek en op die manier gekend. Dat is met respect als

parochie voor de privacywetgeving. Degenen onder u die ook met de ledenadministratie bezig zijn, weten dat je dan nieuwe mensen tegemoet kunt treden als ze zijn opgenomen in de ledenadministratie.

De groep mensen die al een bijdrage geeft, kun je vragen iets meer te geven. Die groep informeer je transparant over waar je als parochie je geld en goed aan uitgeeft en dat je geen bodemloze put bent. En de mensen die komen, bijvoorbeeld doordat ze zichzelf aanmelden voor een cursus voor nieuwe katholieken, moeten we opnemen in ons bestand, zodat ze gekend worden en naast de rijkdom van het geloof ook de realiteit van de Kerk in deze wereld zien met de middelen die nodig zijn. Als mensen ervoor openstaan kunnen we ze daarover vertellen. Het hoort bij de realiteit van de Kerk, waarin je mag geloven, waarin je mag samenkomen, waarin je vrijwilliger bent en waar je ook gevraagd wordt om als gelovige bij te dragen.